

Nieuwsbrief

Stichting Taalverdediging

Voor herstel en behoud van het Nederlands - 2013 - Nummer 3

Groot succes: "POLICE" verdwijnt

Geachte lezer, het doet ons deugd deze Nieuwsbrief te kunnen openen met de heuglijke tijding dat de Koninklijke Marechaussee afstapt van het gebruik van het woord "POLICE" als aanduiding van haar aanwezigheid. Het krijgsmachtonderdeel kreeg de naam "Maréchaussée" van soeverein vorst Willem I in 1814 en zou de taken gaan vervullen die in de toen net afgesloten Franse tijd werden uitgevoerd door de Gendarmerie. Willem wilde deze naam van de verdreven overheerser niet handhaven en koos voor de naam "Corps de Maréchaussée". Die was ook afkomstig uit Frankrijk, maar werd daar gebruikt vóór de revolutie. Waarom de nieuwbakken vorst niet voor een zuiver Nederlandse naam heeft gekozen is niet duidelijk, in ieder geval werd de naam ruim een eeuw later ontdaan van de twee accenten en daarmee een beetje vernederlandst. De volledige naam van het krijgsmachtonderdeel is nu "Het Wapen der Koninklijke Marechaussee" en dat is inmiddels een ingeburgerde benaming in het Rijks-Nederlandse deel van ons taalgebied. Toen het Ministerie van Defensie in 2005 besloot dat de KMar, zoals de afkorting luidt, zich naar buiten toe mocht tooien met de Engelse naam "POLICE" (er werd de nadruk op gelegd dat het niet het Franse woord betrof, dat hetzelfde geschreven wordt), was de verontwaardiging bij de taalverdedigers groot. Hoe kon het ministerie zo diep zinken door een Nederlandse staatsinstelling een Engelse naam te laten voeren. Het deed ons pijn in de ogen, op de jassen van de manschappen dit Engelse woord te moeten zien staan. En de aanduiding, in koeienletters op het kantoor in de grote hal van Luchthaven Schiphol vonden wij een aanfluiting voor Nederland. Wat moesten de hier aankomende buitenlandse bezoekers daar wel niet van denken?

Kantoor Marachaussee op Schiphol (oude toestand)

Taalverdediging nam het niet en diende een verzoek tot beëindiging van het gebruik van het woord "POLICE" in, hetgeen afgewezen werd. Vervolgens werd bezwaar gemaakt. Hierop volgde een afwijzend besluit op bezwaar. Daarmee ging Taalverdediging naar de Bestuursrechter, die ons niet-ontvankelijk verklaarde omdat het een interne (?) zaak van het ministerie betrof. Dat was het natuurlijk helemaal niet, omdat de naam "POLICE" overal waar de KMar verscheen, te zien was. Daarom tekenden we hoger beroep aan bij de Raad van State. Deze hoogste rechtsinstelling op bestuursgebied gaf ons ongelijk. We konden pleiten dat het een aard had, het was volgens de rechtsprekende magistraat een interne zaak van het ministerie. Daarmee waren de rechtsmogelijkheden uitgeput. Taalverdediging liet het er echter niet bij zitten en bij iedere gelegenheid, bij elk bezoek aan invloedrijke personen uit de samenleving en vooral de politiek, kaartten we het euvel aan. En zie: de aanhouder (Taalverdediging dus) heeft gewonnen. Het ministerie heeft een begin gemaakt met de verwijdering van het vermaledijde woord "POLICE". Zo is, zoals u op bijgaande foto's kan zien, het grote bord van de KMar in de hal van Luchthaven Schiphol inmiddels vervangen.

De nieuwe taalgezuiverde kantoorpui op Schiphol

We hebben het ministerie natuurlijk naar de reden van deze ommezwaai gevraagd en kregen als antwoord dat de aanduiding "POLICE" de herkenbaarheid van de KMar niet ten goede kwam, iets dat Taalverdediging acht jaar geleden ook al had beweerd. Het heeft jaren geduurd en veel geld, tijd en moeite gekost, maar de strijd was uiteindelijk niet tevergeefs. We mogen wel zeggen: een groot succes voor Taalverdediging!

Groot ambassade-onderzoek Den Haag, vanaf bladzijde 13

Brief aan de Kon. Marechaussee

Aan het Ministerie van Defensie stuurden wij onderstaand verzoek om opheldering over de plotse geruisloze vervanging van de Engelstalige opschriften "POLICE" van de Koninklijke Marechaussee:

"In 2005 heeft het Ministerie van Defensie besloten de Koninklijke Marechaussee ook naar buiten te laten treden onder de naam "POLICE". Deze aanduiding verscheen toen op de kleding van de manschappen der Koninklijke Marechaussee, op sommige voertuigen van dit krijgsmacht-

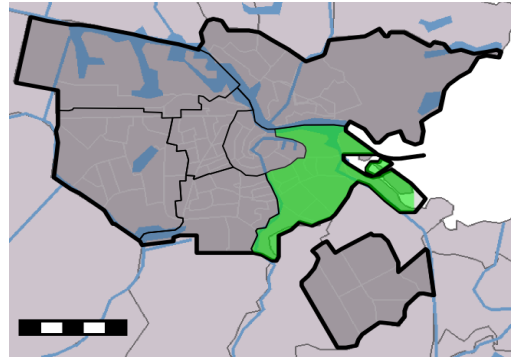
onderdeel en op de buitenkant van zijn kantoor in de Plaza van Luchthaven Schiphol. De Stichting Taalverdediging heeft op 14 oktober 2005 aan het ministerie verzocht dit besluit ongedaan te maken en dit verzoek met redenen omkleed. Per besluit van 9 november 2005 heeft het ministerie dit verzoek afgewezen. De Stichting Taalverdediging heeft daarna bezwaar gemaakt tegen dit besluit, welk bezwaar door het ministerie per besluit op bezwaar werd afgewezen. De Stichting Taalverdediging is toen in beroep gegaan tegen dit besluit bij de bestuursrechter en is door de bestuursrechter niet ontvankelijk verklaard. De reden voor de niet-ontvankelijkheid was dat het, volgens de bestuursrechter, een interne aangelegenheid van de Koninklijke Marechaussee betrof. De afdeling bestuursrecht van de Raad van State heeft in hoger beroep de uitspraak van de bestuursrechter bevestigd. Begin september 2013 is door aanhangers van de Stichting Taalverdediging vastgesteld dat het grote verlichte bord in de Plaza van Schiphol, met daarop het woord "POLICE", is vervangen door een bord met daarop de aanduiding "Koninklijke Marechaussee". Het bestuur van de Stichting Taalverdediging zou graag van u vernemen:

1. *op grond van welke overweging deze verandering van aanduiding op het kantoor op Schiphol heeft plaatsgehad;*
2. *of de aanduiding "POLICE" tevens niet meer zal worden gebruikt op de kleding van de manschappen en de voertuigen van de Koninklijke Marechaussee;*
3. *wie de beslissing voor de verandering van de aanduiding genoemd onder punt 1 en de eventuele veranderingen genoemd onder punt 2 heeft of hebben genomen.*

Het bestuur van de Stichting Taalverdediging verzoekt u tevens om inzage in alle briefwisseling en epostwisseling binnen het Ministerie van Defensie en de Koninklijke Marechaussee, aangaande deze verandering van de aanduiding en doet dit op grond van de Wet Openbaarheid van Bestuur."

Hoorzitting Engelstalig inspreken

In onze vorige Nieuwsbrief heeft u kunnen lezen over het besluit van het Amsterdamse stadsdeel Oost Engelstalig inspreken toe te staan. Taalverdediging heeft hiertegen een bezwaarschrift ingediend. Begin september ontvingen we een uitnodiging voor een hoorzitting. Daar zouden wij ons bezwaar kunnen toelichten. Verder bleek dat er namens de raad een verweerschrift was opgesteld tegen ons bezwaarschrift. Enigszins verrast vroegen wij het verweerschrift op en bestudeerden het.

In Amsterdam-Oost mag men in het Engels inspreken

De raad stuurde erop aan ons niet-ontvankelijk te verklaren omdat het besluit geen besluit zou zijn, maar een beleidsregel, waartegen volgens de Algemene Wet Bestuursrecht geen bezwaar kan worden gemaakt. Inhoudelijk was de raad van mening dat het besluit de verschillen tussen buitenlanders en Nederlanders zou verkleinen en dus de gemeentelijke politiek beter toegankelijk zou maken. Als bronvermelding voor het aantal Engelstaligen dat in Amsterdam zou wonen werd Wikipedia aangehaald. Met deze opgedane kennis bezocht een delegatie van onze stichting de hoorzitting. Aanwezig waren de bezwaarcommissie en de raadsleden van D66 en GroenLinks die de motie hadden opgesteld. Het woord werd eerst aan ons gegeven, waarna we nog eens opsomden wat er met het voorstel mis was. Daarna kregen de raadsleden het woord. Zij stelden dat het geen echt besluit was, maar een handreiking naar de anderstaligen in de stad, zonder formele gevolgen. Het was een uiting van hoffelijkheid. Hierop volgden enkele vragen van de bezwaarcommissie, die liet merken het idee te hebben dat in de aangenomen motie stond dat er iets besloten was. Taalverdediging stelde daarna dat het besluit wel degelijk gevolgen had voor mensen die hiermee al dan niet kunnen inspreken. Daarna werd gekeken of het een beleidsregel was. Een beleidsregel heeft geen werking buiten het bestuursorgaan en daar is hier toch echt sprake van. Naar onze mening gaat het hier om een concreterend besluit: er wordt nadere invulling gegeven aan eerdere reglementen voor wat betreft het inspreken. Hierna concentreerde de commissie zich op de gevolgen van Engelstalig inspreken: in de inspreekzaal zitten niet alleen raadsleden, maar er is ook pers en publiek. Bovendien worden vergaderingen opgenomen en op internet gezet. Daarmee is het gehoor van een inspreker veel groter dan dat van de raadsleden en wij hebben hierbij aangegeven dat het daardoor minder relevant is of de raadsleden al dan niet Engels verstaan. We sloten ons betoog af met een kort en krachtige samenvatting waarom Engels in het openbaar bestuur maatschappelijk ongewenst is.

Daniël Mantione

Zaanse Schans

In Zaanstad (provincie Noord-Holland) bevindt zich een toeristische bezienswaardigheid bij uitstek: de Zaanse Schans. Een verzameling Zaanse huisjes en ambachtswerkplaatsen waar de bezoeker zich kan vergapen aan het leven en de bedrijvigheid aan de Zaan van vroeger. Veel van de verkopers (overwegend seizoensarbeiders) van de meestal in het Verre Oosten vervaardigde snuisterijen, zijn uitgedost in wat men voor Zaanse klederdracht houdt. De Engelstalige toeristen vinden het prachtig. Dit is nu het échte Holland, dat ze herkennen van de wervingsfoto's die ze van hun reisorganisatie thuis hebben ontvangen. Vooral de Amerikanen hebben het geweldig naar hun zin. Iedereen spreekt Engels, met een kneuterig accent, doorspekt met Engelsachtige woorden die ze niet kennen, dat wel, maar dat mag de pret niet drukken. Ook alle opschriften zijn in het Engels, dat is makkelijk. Alhoewel het niet meer zo opvalt, want die in Amsterdam, waar ze eerder rondgekeken hebben, waren dat ook. Soms horen ze de inboorlingen iets tegen elkaar zeggen in een onbegrijpelijke taal. Dat is niet erg beleefd van die Hollanders, vinden ze, en een enkeling beklaagt zich daarover tegen de gids. Deze wijst op hoge toon de werknemers terecht en maakt hen (in het Engels natuurlijk) duidelijk dat Nederlands spreken in het bijzijn van Amerikanen zeer onwelgevoeglijk is. Met het schaamrood op de kaken bieden de "zondaars" hun verontschuldiging aan en verzekeren de gids dit nóóit meer te zullen doen. De tevreden gestelde bezoekers afkomstig van de overkant van de grote plas, krijgen van de verkopers de gekochte waar uitgereikt in volledig Engelstalige zakken. Zij stappen daarna in de bus op weg naar weer zo'n typisch Engelstalige Nederlandse bezienswaardigheid. Wat een heerlijk land, Holland. Er zijn natuurlijk ook bezoekers uit afwijkende taalgebieden, maar die krijgen een geheel andere behandeling. Van hen wordt verwacht dat zij zich aanpassen aan de voertaal op de Zaanse Schans. Doen zij dat niet, dan worden zij eenvoudig weggekeken, want, zoals een van de verkoopsters van het winkeltje van "Royal Diamonds" mededeelde: "Engels is nu eenmaal de meest wereldkundige taal". Wee je gebeente als je er als Nederlandstalige iets wil kopen en om een Nederlandstalige verpakking vraagt, zoals een Vlaamse aanhanger van Taalverdediging laatst deed. We zullen hier maar niet aanhalen welk een grof antwoord hem ten deel viel

Taalverdediging heeft verschillende uitbaters van winkels op de Zaanse Schans opgebeld met het verzoek wat taalvriendelijker te zijn tegenover niet-Engelstaligen. We werden hard uitgelachen. Een van hen, die van "De Saense Lelie," zei: "Nederlandstalige tasjes om de molentjes en klompjes in te steken? Nee, daar kunnen we écht niet aan beginnen."

"Spreek Nederlands! Met mij!"

We hebben in onze Nieuwsbrief het euvel al een aantal keren behandeld: De onhebbelijke gewoonte van Nederlanders om degenen die aangezien worden voor buitenlanders onmiddellijk in het Engels aan te spreken. Men wacht niet af of de ander (enigszins) Neder-

landskundig is, nee, men onthaalt hem of haar op (steenkolen)-Engels. Het komt zelfs wel voor dat men hiermee doorgaat als blijkt dat de gespreksgeno(o)t(e) wel degelijk onze taal machtig is. Deze Nederlanders menen dat hun kennis van het Engels van een hoger peil is dan de Nederlandse kennis van de buitenlander. Helemáál belachelijk wordt het wanneer de buitenlander wel wat Nederlands spreekt, maar geen Engels. Ja, beste lezer, dat komt voor. Veel met eigenwaan overladden Nederlanders gaan dan gewoon door met hun Engels. Er zijn nu een aantal in Den Haag wonende buitenlanders die onze taal geleerd hebben, tegen deze onhebbelijkheid in opstand gekomen. In samenwerking met de onderwijsinstelling waar zij Nederlands geleerd hebben, is door hen een kledingschildje ontworpen met daarop de tekst: "Spreek Nederlands! Met mij!". De nieuwe taalgenoten hopen hiermee Nederlanders die hun Engelse taalkennis tegenover hen ten toon willen spreiden, op andere gedachten te brengen. Taalverdediging vindt dit een uitstekend initiatief en hoopt dat het zal werken. Het is overigens geen slecht idee om een dergelijk schildje ook andersom te gebruiken, namelijk door Nederlandstaligen die in winkels, musea, uitgaansgelegenheden en dergelijke in bijvoorbeeld Amsterdam of op de Zaanse Schans in het Engels tegevoet getreden worden. Ze hoeven dan alleen even op het schildje te wijzen om duidelijk te maken dat ze er niet van gediend zijn in het Engels te worden aangesproken.

Gulle gevers, hartelijk dank!

Enige tijd geleden heeft u van ons een bedelbrief ontvangen. Nadat wij de advocaat hadden betaald voor zijn werk aangaande het hoger beroep in de zaak tegen het onwettige tweetalige onderwijs, van het BOOR in Rotterdam, kwam de bodem van onze kas angstvallig in zicht. Aangezien onze Stichting geen subsidie ontvangt, is zij volledig afhankelijk van de giften van de aanhangers, vandaar dus die bedelbrief. Ten gevolge van deze brief is het geld binnengestroomd. Dat is prettig voor onze penningmeester, die nu weer over voldoende penningen beschikt om onze activiteiten te kunnen bekostigen en het is voor het gehele bestuur een teken dat bij de achterban het streven naar herstel en behoud van het Nederlands nog steeds springlevend is. Dat geeft ons een warm gevoel. Daarom, gulle gevers: Nogmaals hartelijk dank! Uw geld zal goed besteed worden.

Omstreden naamveranderingen in Zuid-Afrika

Waarom naamveranderingen?

De Zuid-Afrikaanse overheid is al sinds 1994 bezig met het veranderen van provincie-, plaats- en straatnamen. 'Naamsveranderingen', heet dit omstreden gebruik in de Afrikaanstalige media. Het standaardargument voor deze omdopingen is de bewering dat de namen aan de apartheid zouden herinneren. De nieuwe namen zijn meestal bedacht vanuit een andere huidige, plaatselijke taal dan het Afrikaans, of ze zijn vernoemd naar een oude strijder tegen de blanke overheersing.

Zo werd Ellisras Lephalale, werd de gemeente Bloemfontein Mangaung en werd de dorpsnaam Nylstroom (door de Voortrekkers bedacht omdat ze vermoedden dat de Nijl daar zou ontspringen) in Modimolle veranderd. En thans (2013) heet de gehele gemeente Pretoria (vernoemd naar een negentiende-eeuwse voortrekker), inclusief de agglomeratie, Tshwane. Men poogt ook de oude hoofdstad Pretoria zelf Tshwane te noemen, maar dit proces wordt vertraagd door belangengroepen die een verbeterde strijd tegen dit besluit voeren. Tot die tijd verandert men alvast een Nederlandse straatnaam als die van de Koningin Wilhelminalaan; in 2012 werd die straat tot de apartheidsvrije Florence Ribeirolaan omgedoopt. Maar koningin Wilhelmina had geen hand in de apartheid, en de boeren Ellis en Erasmus, naar wie Ellisras vernoemd is, evenmin. De waterbron waarnaar Bloemfontein vernoemd is, heeft ook geen apartheidachtergrond, en de Nijl heeft ook niets te maken met apartheid. Veel van de nieuwe namen zijn historisch gezien ook nog uit de lucht gegrepen, zoals in het geval van de omstreden omdoping van Pretoria naar Tshwane bleek.

Maar het zijn dus, zo te zien, eigenlijk geen apartheidsnamen die geschrapt moeten worden. Waar gaat het dan wel om? Wat de namen met elkaar gemeen hebben, is dat ze bedacht zijn door mensen die de Afrikaanse en/of Nederlandse taal machtig waren: het waren de Afrikaners.

De Zuid-Afrikaanse overheid tracht door het schrappen van deze meest negentiende-eeuwse namen, maar ook door de geschiedenis te herschrijven, zo veel mogelijk het aandeel van de Afrikaners in de geschiedenis uit te wissen. Afrikaners zien met lede ogen aan hoe hun volksgeschiedenis weggepoetst wordt. Het waren de Afrikaners die de genoemde dorpen en steden stichtten en die de straten aanlegden; niet de overheid van na 1994, die via bedenkelijke, majoritarianistische referenda de namen probeert te wijzigen. Men overweegt in het naamveranderingsproces niet eens tweetalige plaats- en straatbenaming in te voeren: "zo zou je de stad Pretoria / Tshwane krijgen en het dorp Louis Trichardt / Makhado".

Zou het echter niet veel rechtvaardiger zijn als de post-1994-overheid zelf nieuwe dorpen en steden zou bouwen, die ze dan naar believen namen zou kunnen geven? Florence Ribeiro was een bewonderenswaardige persoon die met recht een standbeeld of een straatnaam verdient. Zeker. Maar dit zou niet ten koste van reeds bestaande, voor de Afrikaners belangrijke namen moeten gaan. De oude, vaak nog in zwang zijnde namen vertellen ons veel over de geschiedenis van de Boeren

en over die van de Nederlanders in Zuid-Afrika. Dit zou behouden moeten blijven.

Wat kunnen wij doen?

Nederlanders en Afrikaanstaligen hebben belang bij het behoud van deze oude namen. Ik moet zeggen dat ik mij als Nederlander door de gemeente Pretoria tekort gedaan voelde toen de 'apartheidsnaam' van koningin Wilhelmina uit het straatbeeld geschrapt werd. Enkele jaren geleden heb ik er met de Zuid-Afrikaanse partij Vryheidsfront Plus nog actie tegen gevoerd, maar het mocht niet baten. In 1902 waren de inwoners van Pretoria de jonge koningin Wilhelmina uiterst dankbaar, omdat zij hun voor de Britten gevluchte president Paul Kruger naar Nederland liet afvaren en hem daar opving. Er staan nog veel naamveranderingen op stapel, en andere zijn nog niet helemaal doorgevoerd.

Als Nederlanders en Afrikaanstaligen kunnen wij ervoor kiezen deze eenzijdige veranderingen niet te erkennen. Ik doe dit al. Ik blijf Pretoria, Transvaal en Lydenburg zeggen en schrijven. Dit kunt u, als Nederlandstalige, ook doen als u op bezoek bent in Zuid-Afrika, of als u met Zuid-Afrikaanse instanties en individuen communiceert. Gebruik de oorspronkelijke namen op uw webstekken, aan toeristische loketten in Zuid-Afrika, in uw correspondentie met Zuid-Afrikanten en anderen, maar ook bij de Zuid-Afrikaanse ambassade bijvoorbeeld.

"Indien u 'n Afrikaanssprekende leser van ons nuusbrief is, kan u ook daarvoor kies om slegs die oorspronklike Afrikaanse topografiese name te gebruik in u korrespondensie met individue en (owerheids-)instellings, in die openbaar en op u webwerwe".

De hiernaast afgedrukte lijst geeft een overzicht van de oorspronkelijke namen naast de nieuwe namen. Daarin zult u zien dat er ook enkele echt Nederlandse namen, zoals Waterval Boven, Goedgetrouw Dam en Burgerregt omgedoopt zijn. Dit kan de Nederlander toch niet onberoerd laten. Door in woord en geschrift consequent de op de lijst weergegeven oude, oorspronkelijke namen aan te wenden - en niet de nieuwe - kunnen wij vanuit de Nederlands- en Afrikaanstalige gemeenschappen een tegenwicht bieden aan deze willekeur. Laat ons op deze manier het Afrikaner en Nederlandse cultuuraandeel in deze dorpen en steden in ere houden en proberen te voorkomen dat dit deel van de geschiedenis en van de toekomst uitgevlakt wordt door de rancuneuze plannen van de Zuid-Afrikaanse overheid.

Marcel Bas

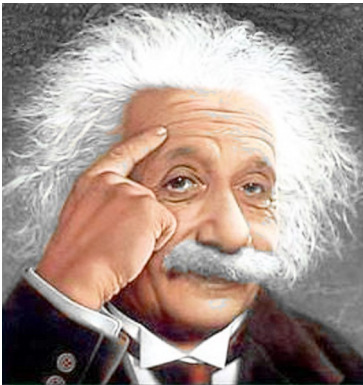
Oude en nuwe namen op een rijtje

Oorspr. Afrikaanse of Nederlandse naam	Nuwe naam Nieuwe naam	Eienskap Eigenschap	Provinsie Provincie
Allemandrift	Mbhongo	Nedersetting / Nederzetting	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Badplaas	eManzana	Nedersetting / Nederzetting	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Bloemfontein	Mangaung	Stad	Oranje Vrijstaat / Vrystaat
Blyderivier	Motlatse River	Rivier	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Bochum	Sanwabarwana	Nedersetting / Nederzetting	Noord-Transvaal / Limpopo
Buffelspruit	Mhlambanyatsi	Nedersetting / Nederzetting	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Burgerregt	Mohome	Nedersetting / Nederzetting	Noord-Transvaal / Limpopo
Duiwelskloof	Modjadjiskloof	Nedersetting / Nederzetting	Noord-Transvaal / Limpopo
Ellisras	Lephalale	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Goedgetrouwdam	Inkosi Mbango	Dam / Stuwmeer	Natal / KwaZulu/Natal
Grootdraai	Pitsimatome	Nedersetting / Nederzetting	Noord-Transvaal / Limpopo
Hartbeesfontein	Lethabong	Dorp / Gemeente	Wes-Transvaal / North West
Hectorspruit	Emjejane	Poskantoor / Postkantoor	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Kammelpoort	Molapoamogale	Dorp / Gemeente	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Koninging Wilhelmina- laan	Florence Ribeirolaan	Straatnaam in Pretoria	PWV / Gauteng
Langeloop	Emtfuntini	Nedersetting / Nederzetting	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Louis Trichardt	Makhado	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Lydenburg	Mashishing	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Machadodorp	eNtokozweni	Dorp / Gemeente	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Naboomspruit	Mookgophong	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Nelspruit	Mbombela	Dorp / Gemeente	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Noord-Transvaal	Limpopo	Provinsie / Pro- vincie	Noord-Transvaal / Limpopo
Nylstroom	Modimolle	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Oos-Transvaal	Mpumalanga	Provinsie / Pro- vincie	Noord-Transvaal / Limpopo
Pietersburg	Polokwane	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Piet Retief	emKhondo	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Potchefstroom	Tlokwe	Dorp / Gemeente	
Potgietersrus	Mokopane	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Pretoria	City of Tshwane	Metropolitan City	PWV / Gauteng
Schulzental	Hlengesha	Nedersetting / Nederzetting	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Soekmekaar	Morebeng	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Swart Kei	Nciba	Rivier	Oos-Kaap / Eastern Cape
Treurrivier	Sefogane River	Rivier	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Vaalbank	Libangeni	Dorp	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Vaalwater	Mabatlane	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Vlakkult	KaMdladla	Nedersetting / Nederzetting	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Warmbad	Bela-Bela	Dorp / Gemeente	Noord-Transvaal / Limpopo
Waterval Boven	Emgwenya	Nedersetting / Nederzetting	Noord-Transvaal / Limpopo
Witbank	eMalahleni	Dorp / Gemeente	Oos-Transvaal / Mpumalanga
Wit Kei	Cacadu	Rivier	Oos-Kaap / Eastern Cape

Engels voor academische doeleinden

Snelle verbreiding van het Engels

De academische wereld bevindt zich in een proces van snelle verengelsing. De snelheid waarmee het Engels als internationale academische lingua franca zijn intrede doet, wordt over het algemeen gezien als slechts een praktisch gevolg van de behoefte aan informatievergaring en -uitwisseling. Maar we zien ook dat daar waar Engels voor Academische Doeleinden (hierna EAD) (*) aan terrein wint, de hoge registers van andere talen – de taalkundige Hyland noemt deze edulecten (Hyland 125) – aan terrein verliezen. Vanwege dit proces verdwijnt taaldiversiteit: dit heeft de bekende taalkundige Joshua Fishman er zelfs toe aangezet zich af te vragen of het Engels een “goedaardig extraatje of een voortwoekerend gezwel der moderniteit” is (Fishman 2). In deze verhandeling zullen we inventariseren wat we in dit proces kunnen verliezen en waarom wij onze moedertalen tegen de verbreiding van het Engels moeten beschermen.

We zouden ervan kunnen uitgaan dat de verbreiding van EAD een blind proces is, veroorzaakt door noodzaak en de wet van vraag en aanbod. Inderdaad, een van de drijvende krachten erachter is een utilitaristische gedachte, zoals ook C.A. Ferguson in een boek van de linguïst R. Philipson opmerkt: Toen de te ver-

werken hoeveelheid informatie het menselijk vermogen te boven begon te gaan, verscheen de computer ten tonele ... toen de behoefte aan mondiale communicatie de beperkingen van de taalgrenzen begon te overschrijden, versnelde de verbreiding van het Engels zich, waardoor het bestaande internationale communicatiestructuren grondig omvormde (Philipson ix). Zeker, het Engels bewijst zijn grote nut in onze pogingen informatie te vergaren. Maar we hebben niet alleen te maken met een onwillekeurig proces.

Een universiteit is niet een geïsoleerde instelling die slechts onderwijst, ze voorziet ook in een behoefte. Dus teneinde de inwerking van het Engels in academia te begrijpen, moeten we onderzoeken wat de redenen zijn voor het feit dat het juist het Engels – en niet, bijvoorbeeld, het Frans – is dat de wereld buiten academia zo aanspreekt. De sociolinguïst Sue Wright (Wright 162) noemt twaalf factoren, waarvan ik er hier kort acht zal herformuleren, omdat zij relevant zijn voor de verbreiding van het Engels als voer-, onderwijs- en publicatietaal in de universiteiten:

1. Postnationalisme. Systemen en maatschappelijke verbanden opereren in toenemende mate op supranationaal niveau. Derhalve neemt de gewichtig-

heid van nationale talen af en neemt de gewichtigheid van internationale talen toe.

2. De verbreiding van internationale handel en financiële activiteiten. De Verenigde Staten van Amerika, Groot-Brittannië en Australië vormen gezamenlijk het grootste eentalige handelscomplex. In Oost-Azië, het andere handelscomplex, krijgt het Engels steeds minder te maken met de concurrentie van andere talen.

3. De verbreiding van democratie. De krachtigste moderne politieke invloeden komen voort uit de democratieën in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten van Amerika, dus opereert de wereldwijde democratische beweging in het Engels. Het democratisch jargon is in vele landen gebaseerd op Engelse woorden en democratie wordt vanuit het Engelse taaleigen begrepen.

4. De groei van het kapitalisme. De Industriële Revolutie in Groot-Brittannië en de opbrengsten die van de Britse koloniën afkomstig waren, maakten het Engels tot internationale handelstaal. Amerikaans kapitalisme schiep massaproductietechnieken en vandaag de dag speelt Amerika (en het Engels) een leidende rol op het gebied van farmaceutische bedrijven, audiovisuele technologie, biotechnologie en informatietechnologie. Wright merkt in 2004 op dat volgens *The Economist* eenderde van alle webinhoud in het Engels was opgesteld.

5. Het Engels is de taal van internationale organisaties. Internationale organisaties schoven het Frans ter zijde ten gunste van het Engels toen de VS en Groot-Brittannië als overwinnaars uit de Eerste en Tweede Wereldoorlog waren gekomen. De Engelstalige wereld won aan militaire en politieke invloed en de Amerikaanse privaatsector draagt thans bij aan de verbreiding van de aantrekkelijke neoliberale ideeën van vrij ondernemerschap en mensenrechten.

6. De Engelssprekende gemeenschap is cultureel divers. Het Britse Gemenebest is multicultureel en de VS en Canada staan bekend als immigratielanden. Deze landen – en Schotse zangers, Ierse dichters en Afrikaanse schrijvers – maken het Engels tot een internationaal buigbare, transnationale taal met vele lokale dialecten. Veel academici zullen zich aangetrokken voelen tot dit internationalistische imago van het Engels.

7. Het Engels heeft een symbolische status. De hierboven genoemde factoren verschaffen het Engels een buitengewone status en het imago van een taal die veel belangrijker is dan andere talen. Het gebruik van Engels is een kenmerk van persoonlijk succes en ontwikkeling.

8. De opkomst van een kritische massa. De postcommunistische Oost-Europese landen en China beleven de opkomst van nieuwe klassen van kritische burgers. Niet langer worden het Duits, het Russisch en (in Roemenië) het Frans aangeprezen als tweede talen. Ook in China wordt er aan het Engels de voorkeur gegeven als er internationaal gecommuniceerd moet worden. Dit genereert een zichzelf versterkend proces, aangezien de meeste wereldburgers zich niet meer geroepen zullen voelen een andere taal dan het Engels te leren (Wright 162).

Deze acht factoren vertegenwoordigen sectoren in de economie, het maatschappelijk leven, wetenschap en cultuur. De sectoren zijn stuk voor stuk gebieden waarop van academici expertise verwacht wordt. Elke sector is dan ook in academia vertegenwoordigd en dus is ook daar de behoefte het Engels als lingua franca te gebruiken, vertegenwoordigd.

Als we kijken naar enkele factoren, zullen we zien dat de verbreiding van het Engels niet langer uit een blinde noodzaak voortkomt. Factoren 4, 5, 6, 7 en 8 wekken de indruk dat het toegenomen gebruik van het Engels ook toegeschreven kan worden aan moedwilligheid van de zijde van de mensen die kleinere talen spreken. Deze talen lijken het slachtoffer te zijn van een afbrokkelend imago als zij geconfronteerd worden met het grotere Engels. Kleinere talen hebben niet de 'marketingkracht' om in alle sectoren te kunnen overleven, en academici die in de sectoren gespecialiseerd zijn, grijpen naar het Engels, teneinde een groter publiek te bereiken.

Terwijl ze publiceren, schuiven zij hun moedertaal opzij en omarmen zij de kansen die het majoritaire EAD hun biedt. John M. Swales merkt het bestaan op van "[...] de vaak gesignaleerde neiging van meer marginale wetenschappers om te proberen hun 'beste in het Westen' gepubliceerd te krijgen en hun minder goede werken voor te leggen voor locale publicatie" (Hyland 126). Vervolgens wordt dit proces verergerd door een zichzelf versterkend mechanisme, want academici gaan onverschillig voort met het ter zijde schuiven van het vermogen van hun moedertaal en haar prestige, terwijl zij – inherent daaraan – de groei van het prestige van EAD herbevestigen en aanjagen. Ik karakteriseer dit proces als cultureel majoritarianisme, dat uitmond in een op het Engels geïmplementeerde monocultuur.

De op het Engels geïmplementeerde monocultuur van academia wordt niet alleen gevoed door anderstalige academici die naar EAD grijpen. Mauranen noemt ook de Engelstalige (meest Amerikaanse) "poortwachters", die oproepen tot standaardisering van academische retorische gebruiken omdat zij onwillig zijn verscheidenheid op dit terrein te accepteren. Op pejoratieve wijze kenschetsen zij 'buitenlandse' redekunstige gebruiken als vaag of als afdwalend, en Swales verdenkt hen zelfs ervan te stellen dat "deze buitenlanders gewoon niet weten hoe ze te werk moeten gaan om hun stellingen en argumenten te framen op een manier die wij prettig vinden," want anders zouden die buitenlanders toch wel afzien van hun pogingen tot dergelijke praktijken" (Hyland 126). Het is niet verbazingwekkend dat het Engelse werkwoord to frame in de vorm van het werkwoord framen zijn weg in de Nederlandse taal heeft gevonden, omdat sprekers van het Nederlands zodanig geframed zijn geraakt dat ze denken dat er geen equivalent voor is te vinden in de Nederlandse taal (framen betekent 'in een kader plaatsen' en 'omlijsten', maar ook 'vals beschuldigen' of 'erin luisen').

Swales constateert dat Engelstalige commentatoren minachtend neerzien op pogingen van de Franse regering om de levensvatbaarheid en het "historisch Gallische karakter" van het Frans vooruit te helpen (Hyland 125). We mogen aannemen dat de Franse regering het Frans vooruit tracht te helpen omdat ze haar landstaal koestert en omdat zij het prestige van de taal hoog probeert te houden. Maar als we het probleem naar een mondiaal niveau trekken, waarom is het wenselijk dat verscheidenheid aangemoedigd wordt? Wat staat er op het spel?

Zoals in het geval met alle professionele registers van een taal, kunnen bepaalde gedachtegangen enkel tot bloei komen binnen specifieke, inheemse (endemische) verbanden. Swales doet ons kond van het feit dat de Zweedse academische taal de manier is geweest waarop 'de hoogst ontwikkelde vormen van sociaaldemocratie en de verzorgingsstaat' overgebracht konden worden; dat het de 'Duitse geleerdheid is die het overredingskrachtige redekunstige hulpmiddel van de voetnoot heeft uitgewerkt en gehandhaafd, en [...] dat het het Duits was dat de Exkurs heeft ontwikkeld' en dat 'Finse retoriek' aanmerkelijk verschilt van Anglo-Amerikaanse retoriek' (Hyland 126). Nog een voorbeeld kan gevonden worden in Zuid-Afrika, waar frisse ideeën over identiteit voortgebracht zijn vanuit de intense academische polemiek over het afschaffen van het Afrikaans (ten gunste van het Engels) aan traditioneel Afrikaanstalige universiteiten (Giliomee & Schlemmer).

Swales verplaatst het academisch register naar de wereld van de kunst als hij opmerkt: Het verlies van professionele taalregisters heeft enkele nogal duidelijk herkenbare gevolgen alsook enkele minder duidelijk herkenbare. Een van de minder duidelijk herkenbare gevolgen is het verlies aan professionele taaldifferentiatie. Taaldifferentiatie wordt, bijvoorbeeld, aangewend bij het neerzetten van personages in de literatuur, in

amusement en/of in een parodie. Als niemand meer als een professor in de geneeskunde of als een wetenschappelijk onderzoeker praat, of zelfs als een avantgardistisch criticus omdat al die rollen inmiddels door het Engels ingenomen zijn, dan is de creatieve, nationale allure zelf verarmd (Hyland 126). Als EAD nog meer aan terrein wint, zal de intellectuele en temporele continuïteit van 's werelds inspirerende culturele verscheidenheid voor altijd doorsneden zijn.

Niet alleen valt er te vrezen voor een aanstaande breuk in de – horizontale – intellectuele en temporele continuïteit van lokale academische culturen, we moeten ook rekening houden met een aanstaand verdwijnen van de – verticale – verbindingen die een universiteit, als broedplaats voor kennis en inzichten, met de rest van de samenleving onderhoudt. Aan een universiteit leren

academici gebruik te maken van hun moedertaal als het vehikel voor het academisch discours. Dit vehikel is door de geschiedenis heen met vernuft en taalvindingsrijkheid ontwikkeld om complexe en abstracte zaken over te brengen. Het heeft academici ertoe in staat gesteld boeken uit te brengen, rapporten en lesmateriaal op te stellen, kortom: het stelde hen ertoe in staat informatie aan de rest van de bevolking door te geven. Als EAD de onderwijstaal zou worden aan – bijvoorbeeld – Nederlandse universiteiten, dan zullen toekomstige generaties van niet-academische Nederlanders zich niet langer vertegenwoordigd voelen in academia. De Nederlandse academische woordenschat en het Nederlandse academische begrippenapparaat zullen in onbruik en in de vergetelheid raken en uiteindelijk zal de Nederlandse taal niet langer geschikt zijn voor communicatie op academisch niveau. Aldus verliest een taal drastisch aan prestige. Sociolinguïstisch onderzoek heeft herhaaldelijk aangetoond dat talen eerst sterven nadat zij drastisch aan prestige hebben ingeboet. Ongstad heeft opgemerkt dat zodra een taal zijn genres begint te verliezen, zij begint te sterven (Hyland 126). Op mondiale schaal leidt het invoeren van het Engels als academische taal tot een onherstelbare taalkundige en culturele ontvechting tussen de wereld van de wetenschap en onze samenlevingen in het verleden, heden en toekomst.

Anderstalige academici, dus zij wier moedertaal niet het Engels is, zullen ook in veel gevallen afgeremd zijn in hun intellectuele ontwikkeling als zij geconfronteerd worden met EAD. Academici zijn hierin niet anders dan de rest van de samenleving. De Zuid-Afrikaan Neville Alexander stelde: "Een beleid dat uitgaat van slechts Engels, of zelfs van hoofdzakelijk Engels, moet wel de meeste mensen – en dus het hele land – veroordelen tot een permanente staat van middelmatigheid, aangezien mensen niet meer in staat zullen zijn spontaan, creatief

en zeker van zichzelf te zijn als ze niet hun eerste taal kunnen gebruiken." (Giliomee & Schlemmer i). Dit trekt parallellen met het 'cultureel regenwoud'-argument van de Finse taalkundige Anna Mauranen dat niet zozeer het behoud van de onderscheidenlijke landstalen in academische publicaties aanbeveelt. Wat het wel doet, is academici ertoe oproepen hun specifieke retorische gebruiken en culturele gedachtestructuren te handhaven door hen in de aanvaarde wereldtaal – in ons geval EAD – te gieten. Dus redekunstige verscheidenheid en veelvormigheid zouden van buitensporige standaardisering gevrijwaard kunnen worden en anderstalige academici zouden in staat kunnen zijn hun vernieuwende en creatieve werk voort te zetten (Hyland 126).

Het Engels verspreidt zich dwars door de academische wereld ten koste van lokale edulecten. Hiertegenover zouden niet onverschilligheid of de blinde markt wetten van vraag en aanbod moeten staan. Er zal ongetwijfeld een waaier aan mondiale factoren bestaan die academia "noodzakelijkerwijs" steeds homogener maakt. Maar aangezien universiteiten een grote invloed op hun samenlevingen uitoefenen, zouden academici zich bewust moeten zijn van de gevolgen die hun keuzes hebben. Als zij hun taal aan de universiteit uitsluiten, dan ontnemen zij hun taal de mogelijkheid te functioneren op het benodigde intellectuele niveau. Het zal er tevens toe leiden dat academici niet langer beschikken over moedertaalvaardigheid op academisch niveau. Zij ontzeggen aldus hun taal haar dominantie binnen de samenleving. Een dominante taal wordt geassocieerd met prestige (Holmes 61) en, omgekeerd, wordt een ondergeschikte taal geassocieerd met gebrek aan prestige. Indien het invoeren van EAD niet de ondergang van de tot voor kort dominante taal inluidt, dan zal het beslist leiden tot het doorsnijden van de informatieoverdracht naar de samenleving, alsook tot gebrekkige taalvaardigheid en verlies aan taalgebonden redekunst en gedachtegoed. Dit alles zijn verliezen die aangevangen en aangezet zijn door de academici zelf. Meer cultureel en taalkundig bewustzijn onder academici zou hen er, derhalve, evengoed toe kunnen aanzetten het tegengestelde te doen: hun taal hoog te houden, in al haar functies en rijkdom.

Marcel Bas

* "Engels voor Academische Doelinden en EAD staan oorspronkelijk bekend als English for Academic Purposes (EAP)."

Aangehaalde en geraadpleegde bronnen: Fishman, J. *Bilingual education: an international sociological perspective*. Rowley, Mass: Newbury House, (1976). Druk. Giliomee, H. & Schlemmer, L. 'n Vaste plek vir Afrikaans: Taaluitdagings op kampus. Stellenbosch: SUN Press, (1976). Druk. Holmes, J. *An Introduction to Sociolinguistics*. New York: Longman Publishing, (1992). Druk. Phillipson, R. *Linguistic imperialism*. Oxford: Oxford University Press, (1992). Druk. Swales, J. *English as Tyrannosaurus rex*. In: K. Hyland, *English for academic purposes: an advanced resource book* (pp. 124-125). Abingdon: Routledge, (1997). Druk. Wright, S. *Language Policy and language planning: from nationalism to globalisation*. London: Macmillan, (2004). Druk.

Antoine Bodar: Koester het Nederlands

Op 7 augustus heeft de bekende priester en cultuur-historicus Antoine Bodar het in het tv-programma "Knevel en Van den Brink" van de EO opgenomen voor het Nederlands. Hij keerde zich tegen taalverloeding en dan met name tegen de instroom van allerlei deels onwelgevoeglijke Engelse woorden in het dagelijks taalgebruik. "Koester het Nederlands" was zijn boodschap. "Verzorg haar alsof het een schilderij van Rembrandt is", ging hij verder. In zijn betoog prees hij de Vlamingen, die meer zorg besteden aan het Nederlands en meer oorspronkelijk Nederlandse woorden gebruiken dan de meeste Noord-Nederlanders.

Taalverdediging heeft de eerwaarde heer Bodar onderstaande brief geschreven om hem te prijzen voor zijn optreden tegen de verloeding van onze taal en hem uit te nodigen onze Stichting moreel te steunen.

"Op 7 augustus heeft u het in een televisie-uitzending van de EO opgenomen voor het Nederlands en u gekeerd tegen de verengelsing van onze taal. Dat heeft bestuur en aanhangers van de Stichting Taalverdediging goed gedaan. Naar onze mening overkomt ons het vervuilen van onze taal niet, nee, het wordt ons aangedaan door de gevestigde orde. Daarom is het zo geweldig dat een vooraanstaand Nederlandstalige van hoog aanzien zoals u, onze taal in het openbaar verdedigt."

Taalverdediging streeft naar herstel en behoud van het Nederlands en heeft daartoe sinds haar oprichting in 1999 veel activiteiten ondernomen. U kan daar van alles op onze webstek over lezen. Ook zijn daarop onze Nieuwsbrieven van de laatste jaren te vinden.

Begin deze maand hebben wij het plan opgevat aan bekende Nederlandstaligen die, in ieder geval wat de Nederlandse taal betreft, het hart op de goede plaats hebben, te vragen in ons koor van aanbeveling plaats te nemen. U is de eerste die wij dit verzoek doen en wij hopen vurig dat u zal instemmen. Uw steun zal ons streven aanmerkelijk meer gewicht geven en de kans op succes doen toenemen.

Taalverdediging is in politiek, godsdienstig en maatschappelijk opzicht neutraal en heeft aanhangers uit alle geledingen van de samenleving. Wij werpen ons op als belangenbehartigers van alle Nederlandstaligen onder het motto: De taal is van ons allemaal!"

Engelstalige studenten willen Duits

Zelfs Engelstaligen wordt het gebruik van het Engels in anderstalige landen te bar. Zo hebben een aantal Engelstaligen die in Duitsland studeren, zich hierover beklaagd bij de Duitse Bondsminister voor Economie en Technologie, mevrouw dr. Christine Kahlen:

"Met ongelofelijke verbazing hebben wij, Angelsaksische studenten, gelezen over het programma: 'Go-cluster, Exzellent, Clustermanagement, Clusterprocessen of Clusterbeleid' gelezen. Wij zijn dan wel afkomstig uit het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Amerika, Canada of Australië, maar u kent veel beter Engels dan wij. U weet namelijk wat daarmee wordt bedoeld, wij weten dat helaas niet. Wij zouden u dankbaar zijn als u ons wilt uitleggen waarom u voor het verspreiden van informatie de Duitse taal niet gebruikt, met wie u communiceert en wat de mensen onder die begrippen verstaan. Wij noemen dit ergerlijke misbruik van onze taal typische 'German submissiveness (Duitse onderdanigheid)'."

w.g. Linda Haskins (studente)"

Je ziet maar: er zijn ook Engelssprekenden die dit serviele en kruiperige misbruik van het Engels verafschuwen en zich ertegen uitspreken. 'German submissiveness' (Duitse onderdanigheid), niet alleen door Duitsers, maar ook al te vaak door Nederlanders en Vlamingen 'whose kneejerk reaction is to fall on their knees', vertaald: 'wier instinctieve reactie is op hun knieën vallen'. In Ierland kent men het begrip 'Colonial cringe': kruiperige onderdanigheid tegenover de voormalige kolonisator Groot-Brittannië, dit slag lieden wordt in Ierland ook West-Britten genoemd.

Han Maenen

Hoger beroep tegen BOOR en wetswijziging

Van onze advocaat hebben wij bericht gekregen dat de gedaagde in ons hoger beroep tegen de uitspraak van de Rotterdamse rechtbank inzake het onwettige tweetalige basisonderwijs, het Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam, opnieuw uitstel heeft aangevraagd en gekregen voor het indienen van zijn reactie op onze Memorie van Grieven. Het uitstel loopt tot eind van dit jaar.

Heel "toevallig" heeft ondertussen de staatssecretaris van Onderwijs Sander Dekker (VVD) aangekondigd voorstellen tot wetswijziging in te zullen dienen om vanaf volgend jaar het lesgeven in het Engels op de basisschool voor 15% van de lestijd mogelijk te maken. Daarnaast wil de staatssecretaris, om het nog bonter te maken, ook een proef instellen met volledig tweetalig basisonderwijs. In de Tweede Kamer heeft de coalitie van VVD en PvdA een kleine meerderheid, in de Eerste Kamer gelukkig niet, Taalverdediging zal alles uit de kast halen om de Eerste Kamerleden van de oppositie ervan te overtuigen deze afschuwelijke en voor het Nederlands moordende plannen te dwarsbomen! Als er onder onze lezers nog aanhangers zijn van een van de beide regeringspartijen, dan roepen wij hen op, krachtig bij hun partijleiding te protesteren tegen deze aanslag op onze taal.

Taalchaos bij Albert Heijn-basic

Zoals onze trouwe lezers weten, voert Taalverdediging al jaren strijd tegen het absurde taalbeleid van Albert Heijn, wat betreft het goedkope merk EuroShopper. De kruideniersketen vond het nodig de artikelen Engelse namen te geven, waarvan sommige bij Engelstaligen niet eens bekend zijn. Sinds enige tijd is AH bezig het EuroShopperaanbod te vervangen door waren van dezelfde hoedanigheid, onder een andere merknaam: AH-basic. Taalverdediging dacht dat daarmee meteen schoon schip gemaakt zou worden met de verengelsing die de schappen ontsiert en de klanten in verwarring brengt. De berichten die het hoofdkantoor hierover deed uitgaan waren jammergenoeg weinig hoopgevend. Nadat ongeveer een derde van de EuroShopper-artikelen door die met een AH-basicverpakking was vervangen, vond Taalverdediging dat het tijd werd om de stand van zaken op te maken. In de eerste plaats valt het op dat de verpakking niet bijzonder afwijkt van de verpakkingen van de artikelen van het duurdere B-merk van Albert Heijn, het huiskmerk. Je moet echt goed kijken, want de kleur van de verpakking en vorm van de letters zijn vaak gelijk. Maar aan de veeltalige opschriften en de toevoeging van het woord "basic" herkent men de artikelen van dit C-merk.

De toestand blijkt chaotisch. De verpakkingen zijn grofweg in vier soorten te verdelen. Ten eerste: de versartikelen, die bij EuroShopper alleen een Nederlands opschrift hadden, hebben dit eentalige opschrift behouden. Verder zijn enkele verpakkingen van tweetalig (groot in het Engels en klein in het Nederlands) opgewaarderd naar ééntalig Nederlands, bijvoorbeeld "TOMATENPUREE". Een verbetering dus.

Ten tweede heeft de meerderheid van de rest van de AH-basicverpakkingen de naam zeer groot in het Engels met in zeer kleine letters daaronder de vertaling in het Nederlands, Tjechisch, Slowaaks, Frans en Duits. De samenstelling van de inhoud is ook weergegeven in deze vijf talen en NIET in het Engels, zodat deze artikelen helemaal niet in een Engelstalig land verkocht mogen worden volgens de geldende wetgeving. Er is een veelheid van die Engelstalige opschriften die voor niet-Engelstaligen volkomen onbegrijpelijk zijn: Wat dacht u dat "CLING FILM" was? Dat blijkt vershoudfolie te zijn.

Ten derde zijn er artikelen die wél een grootaangebrachte Nederlandse naam voeren met daaronder de vertaling in kleine letters in weer het Engels (overbodig, omdat ook op deze verpakkingen de inhoudsopgave in het Engels ontbreekt) en de andere eerder genoemde talen Tsjechisch, Slowaaks, Frans en Duits. Onder deze artikelen bevinden zich "KRAKELINGEN", "STROOPWAFELS" en "KANO'S", die na onze protesten de afgelopen jaren een Nederlandstalig EuroShopper-opschrift hadden gekregen. Verder hebben wij de verbeteringen ontdekt bij: "GELDERSE ROOKWORST", "MAGERE ROOKWORST", "VOLLE MELK", "HALFVOLLE MELK" en "GEVULD SPECULAAS". Die artikelen hebben nu dus een groot Nederlands opschrift, zoals het hoort.

Ten vierde zijn er ook nog artikelen met een groot opschrift in het Nederlands, en een klein in het Frans en Duits. Dat laatste is overbodig, omdat deze artikelen alleen bij Albert Heijn-winkels kunnen worden verkocht, terwijl de grootgrutter geen winkels heeft geopend in het Franse en Duitse taalgebied.

Taalverdediging was natuurlijk blij met deze verbeteringen (alle beetjes helpen), maar is nog steeds bijzonder ontevreden over het totaalbeeld. We hebben de strijd tegen het taalbeleid van AH maar weer eens opgevat en contact gezocht met de afdeling verpakkingen, die op het ogenblik onder leiding staat van mevrouw Floor Derksen. Aan de telefoon kwam zij er niet helemaal uit. Eerst werd het "grammofoonplaatje" weer eens afgedraaid met de bekende smoesjes over verkoopbaarheid in andere landen, besparingen op verpakkingskosten en dergelijke onzin.

Toen wij mededeelden daar niet meer in te trappen, bestond zij het zelfs om het tweetalig basisonderwijs erbij te slepen door te stellen dat kinderen tegenwoordig door dat onderwijs al vroeg snappen wat die Engelse woorden betekenen. U begrijpt dat wij toen in grote woede ontstaken en moeite hadden het gesprek wellevend te houden!

Uiteindelijk hebben we maar aan haar verzoek voldaan om een en ander weer eens schriftelijk te formuleren. We hopen u in een volgende nieuwsbrief het antwoord van de taalvervuilende grootgrutter te kunnen melden. Laat het Albert Heijn duidelijk zijn: Taalverdediging gaat door met de strijd!

Waarom houdt Albert Heijn ons voor de gek?

Wie Albert Heijn belt of schrijft met de vraag waarom op de EuroShopper- en de nieuwe AH-basicartikelen de opschriften meestal in grote letters in het Engels staan, krijgt steevast het verhaaltje te horen dat men de artikelen over heel Europa verkoopt, dat het gebruik van één verpakking kostenbesparend werkt en dat men daarom deze producten goedkoper kan aanbieden. Journalisten slikken dit verhaal altijd voor zoete koek en drukken het af in hun krant, zonder na te gaan of het wel waar is. Welnu, het is een leugen! Deze verpakkingen worden alleen in Nederland en Vlaanderen gebruikt. Als Taalverdediging de leiding van de EuroShopper/AH-basicafdeling hierop wijst, komt men aanzetten met een of andere buitenplaats, waar deze verpakkingen ook gebruikt zouden worden, waarvan men denkt dat Taalverdediging daar toch niet komt nagaan of het wel zo is. Zo vertelde het nieuwe hoofd van de afdeling, Floor Derksen, ons dat in de Albertwinkels in Praag de verfoeilijke verpakkingen wel gebruikt worden. Laat nu ons kaderlid Luppo Scholtens onlangs tijdens een bezoek aan de Tsjechische hoofdstad zo'n Albertwinkel zijn binnengelopen. Hij stelde vast dat de daar aanwezige artikelen van het goedkope merk allemaal voorzien waren van een Tsjechischtalige verpakking. Niks geen Engels daar, en toch waren de artikelen minstens even goedkoop als bij ons. Mevrouw Derksen had ons dus belogen! Toen wij haar daarover opbelden, zei ze: "Ik discussieer daar niet meer met u over, goedemiddag", en ze hing op.

Als u het zelf wil uitproberen, kan dat. Hier is haar telefoonnummer: 06-53709899

Inconsequent: melk of milk?

(Onderstaand artikel is letterlijk overgenomen uit de Volkskrant van 12 september j.l.)

Als je niet oppast, verdwijnt het Nederlands binnen paar decennia uit openbare leven'

De overheid moedigt het gebruik van het Engels aan. Hoe schadelijk is dat? Henk Müller (vragen) in een twistgesprek met taalkundige Alison Edwards. 'Hou toch eens op met al dat Engelstalige gedoe.'

U onderzoekt de positie van het Engels in Nederland. Die is vast goed. Vrijwel iedereen spreekt Engels, de universiteiten doceren in het Engels en staatssecretaris Dekker wil nu tweetalige basisscholen. Het wordt alleen maar nóg beter.

'Over het Engels maak ik me geen zorgen, wel over het Nederlands. In een opiniestuk op uw pagina vroeg onderwijssocioloog Dronkers zich af of al dat Engels wel moet. Of de Nederlandse cohesie en identiteit daardoor niet verdwijnen. Daarmee is hij twintig jaar te laat. English is here to stay, maar de vraag is of Nederland ook het Nederlands wil behouden.'

Engels staat nu eenmaal voor internationale gerichtheid. U hebt aan Maastricht University gewerkt. Het college van bestuur vergadert al jaren in het Engels. Dát is pas internationale gerichtheid.

'Internationale gerichtheid is een mindset, die valt niet samen met het spreken van Engels. In Nederland heerst het idee dat Engels cool en modern is. Ik heb me in Maastricht altijd afgevraagd waarom. Ik vond het bizar dat de drie Nederlandse leden van het college van bestuur onderling Engels spraken. Trouwens, twintig procent van de studenten is Duits. Universiteiten doen mee aan die drang om hoog op lijstjes te scoren door alleen in het Engels te publiceren en in het Engels college te geven. Ze krijgen zo meer studenten, denken ze. Maar studenten komen niet voor dat Engels, maar voor de universiteit zelf. Voor Leiden, of Amsterdam. Waarom moet alles in het Engels? Universiteiten moeten zorgen voor goed onderwijs. Studenten komen naar Nederland, vinden Nederland interessant en willen best Nederlands leren. Als linguïst zeg ik: dat is alleen maar goed. Maar je krijgt in Nederlands de kans haast niet. Iedereen is Engels georiënteerd. Het grappigste vind ik het logo 'police' op de uniformen van politieagenten in Amsterdam. Het heeft een pet, een uniform en een wapen. Rara wat zou het zijn...'

Waar komt die minachting voor de eigen taal vandaan?

'Goede vraag. Waarom doen Nederlanders dat? Waarom lijken Nederlanders minder om hun eigen taal te geven dan om Engels. Ik hoopte op een antwoord van u.'

Doe zelf eens een poging.

'Engels is cool, goed Engels spreken is een elitekwestie. Wie steenkolenengels spreekt wordt uitgelachen. 83 procent van de Nederlanders denkt overigens dat zijn Engels van bovengemiddeld niveau is voor een

Nederlander. Maar ik geloof niet dat Nederlanders de eigen taal echt minachten. Als individuen houden ze van hun taal. Uit mijn onderzoek blijkt dat vier van de vijf Nederlanders het Nederlands in hun dagelijks leven belangrijker vinden dan Engels.'

Stel dat Cambridge en Harvard Franstalig waren, dan kicken we op Frans.

'Absoluut. Het is jammer en oneerlijk voor goede universiteiten in China en andere niet-Engelstalige landen dat het Engels zo prominent is. Maar zover als Nederland in het bevorderen van het Engels gaat, gaat geen enkel ander land. Amsterdam presenteert zich als de grootste Engelstalige stad van continentaal Europa, Nederland verslaat Zweden in het aantal jaarverslagen van grote bedrijven in het Engels. Koningin Beatrix hield haar tafelredes vaak in het Engels, tegen alle protocol in, en ongeacht of haar tegenhanger de taal machtig was of niet en het Journal of Dutch Literature verschijnt, u raadt het al, alleen in het Engels. Hou toch eens op met al dat Engelstalige gedoe.'

U waarschuwt ervoor dat het Nederlands uitsterft. So what?

'Als linguïst beaam ik dat. So what? Taal ontwikkelt zich. Er ontstaat dan 'Dutch English'. Maar je moet je ervan bewust zijn. Nederlanders denken dat het zo'n vaart niet loopt. Wel dus. De overheid legt het Engels geen strobreed in de weg. Als dat zo doorgaat dreigt het Nederlands binnen een paar decennia uit het openbare leven te verdwijnen.'

Ah, u wilt er een hekje omheen.

'Dat is nog niet nodig, want ik constateer ook dat je de voorkeur voor het gebruik van het Nederlands steeds meer terugziet in de popcultuur en Nederlandse films, die onevenredig populair zijn. In 2012 vormden Nederlandse producties bijna de helft van de top-20 films, terwijl die nog geen vijfde van het aanbod vertegenwoordigden. Geef beurzen aan jonge filmmakers en gratis studiotijd aan artiesten die in het Nederlands zingen. En waarom geen geld voor wetenschappers die in het Nederlands publiceren? Het is úw belastinggeld, uw overheid maakt die keuzes. Ik bepleit positieve discriminatie voor het Nederlands, zodat het vitaal blijft.'

Het Engels hou je niet tegen, dus leve het tweetalig basisonderwijs.

'Tweetalig onderwijs kan geen kwaad, maar het is duur en waarom zou je zo jong beginnen? Twaalf jaar is jong genoeg. Kies liever gewoon voor goed Nederlandstalig onderwijs.'

Alison Edwards (1983, Nowra, Australië) studeerde Duits in Duitsland, leerde Nederlands en werkte in Maastricht als vertaler. Ze is nu als taalkundige verbonden aan de universiteit van Cambridge.

Henk Müller is opiniëredacteur van de Volkskrant.

de Volkskrant

Groot ambassade-onderzoek Den Haag

Stel u wordt benoemd tot ambassadeur van uw land in Den Haag. U kent het land waarvan Den Haag de hoofdstad(?) is niet, en u leest u in, zoals dat tegenwoordig zo vaak genoemd wordt. Het wordt u, al lezend, snel duidelijk dat er in het land waar uw toekomstige woonplaats niet de hoofdstad van is, maar waar wel alle instellingen gevestigd zijn die bij een hoofdstad horen, een taal gesproken wordt die Nederlands genoemd wordt. Een andere taal is er niet, nou ja, in één van de provincies waarin dat land verdeeld is, is er nog een taal, het Fries. Maar die provincie ligt ver van Den Haag en daar zal u zelden komen. Alhoewel, het schijnt er best aangenaam te zijn, met meren, koeien, veel gras en mooie stranden op de eilanden voor de kust. Ach, misschien iets voor een daguitstap volgende zomer. Eenmaal aangekomen in Den Haag moet er eerst aan allerlei formaliteiten worden voldaan, zoals het aanbieden van de geloofsbrieven aan het staatshoofd in zijn paleis, dat ook in de niet-hoofdstad Den Haag staat. Het viel u daarbij op dat de Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken, die u bij het staatshoofd aandiende, dat in het Frans deed. Een taal die niet de uwe is en ook niet die van het staatshoofd. U kreeg trouwens de indruk dat hij, net als u, weinig van die taal begreep, maar dat terzijde. Eenmaal "thuis" gekomen na dit toch wel enigszins inspannende bezoek met al dat protocolaire gedoe, zag u dat het naamplaatje aan het hek van de ambassade door roestvorming niet meer leesbaar was. Daar moest snel iets aan gedaan worden. U belde meteen met de kanselier en vroeg hem een nieuwe plaat te bestellen. *"In welke taal of talen de tekst erop moest komen"*, vroeg de hooggeplaatste ambassade-medewerker

Hier houdt dit verhaal op, want om verder te kunnen gaan, moeten we eerst weten over de ambassadeur van welk land we het hier hebben. Er blijken namelijk verschillen te zijn tussen de opvattingen van de in Den Haag residerende (officieel Nederlands woord) diplomaten. Ons zeer actieve kaderlid Jakob Grit uit Delft deed hiernaar een groot onderzoek. Op de fiets, in weer en (tegen)wind, is hij alle in deze stad gevestigde ambassades langsgeslagen en heeft van de aanwezige naamplaten een foto gemaakt. Van de aanwezige, want we kunnen nu alreeds verklappen dat deze platen bij twee ambassades, die van de Verenigde Staten van Amerika en van Zuid-Afrika, geheel ontbraken (roestvorming?).

"Hoe heurt het", zeggen ze in de deftige ambassadewijken van Den Haag. Welnu, het "heurt" eigenlijk zo: Op de plaat dient de aanduiding en wat dies meer zij te staan in de eigen ta(a)l(en) en in de ta(a)l(en) van het gastland. Of omgekeerd, dat mag ook. Ingeval het een ambassade betreft waar veel bezoekers komen uit andere taalgebieden, om er bijvoorbeeld een visum te verkrijgen, kan de ambassade ertoe besluiten op een ander bord terzake doende mededelingen ook in die talen aan te brengen.

We hebben de ambassades in vier groepen gesplitst: Ten eerste is er die van ambassades met alleen borden met Nederlandstalige aanduidingen. Geen enkel bezwaar onzerzijds. Dat het er niet in de eigen taal van het land op staat is niet ons probleem. In groep twee staan de ambassades die het volkomen volgens de

regels hebben vermeld, dus in de eigen taal en in het Nederlands.

In de derde groep zitten de ambassades die er, behalve de talen uit groep twee, ook nog een of meer andere talen tegenaan gegooid hebben, zo van: "baat het niet dan schaadt het niet". Nou, wat ons betreft schaadt het wel, want het voedt de gedachte dat die talen in Nederland een officiële status zouden hebben.

En dan de foute groep vier. Bij hen ontbreekt het Nederlands, waarbij in enkele gevallen zelfs de eigen taal niet wordt gebruikt. Waar zijn deze Ambassades mee bezig? vragen wij ons af. In veel hoofdsteden zou een dergelijke handelwijze aanleiding tot een diplomatiek conflict kunnen geven. Zo niet in de schijnbare hoofdstad Den Haag. Wij vragen ons zelfs af, de taalonverschillen op de Apenrots kennende, of het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken op dit gebied eigenlijk wel te beledigen is.

De landen die niet in onze opsomming voorkomen, hebben doorgaans een diplomatieke vertegenwoordiging in Brussel die ook de betrekkingen met de Nederlandse regering onderhoudt. Hoe het met de taaltoestand op de borden van die ambassades gesteld is, gaat ons kaderlid Jakob Grit volgende zomer uitzoeken. We zijn er zeer benieuwd naar, zeker gezien de wrijvingen op taalgebied in de Belgische/Vlaamse hoofdstad.

Allereerst groep één, alleen in het Nederlands:

(De Heilige Stoel)

(Colombia)

(Uruguay)

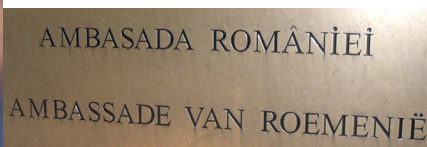
Turkije en Costa Rica: Ook alleen in het Nederlands.

Ten tweede: de groep zoals het "heurt", dus in het Nederlands en in de eigen taal

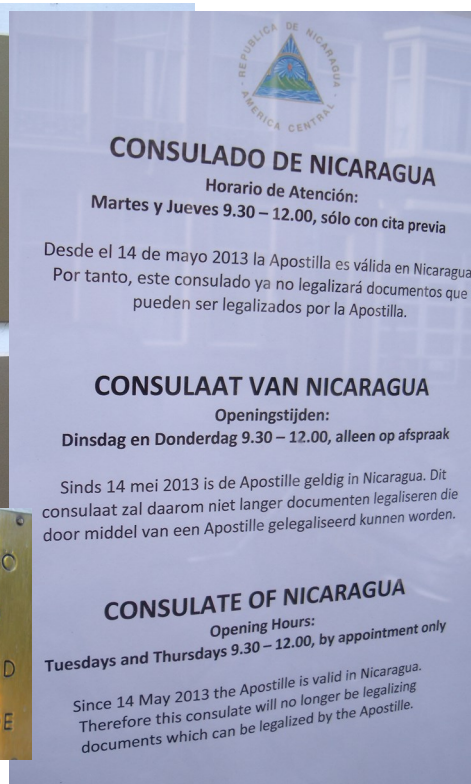
Het Maori is niet vergeten!

Ook bij Kenia was het in orde.

Groep 3: wel Nederlands en de eigen taal, maar ook ongewenste andere talen

De foute groep 4: Het Nederlands ontbreekt volledig

Niger: zelfs niet in de eigen taal Frans

Angola

(Venezuela)

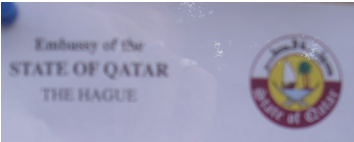
Embassy of the Sultanate of Oman

EMBASSY OF ISRAEL

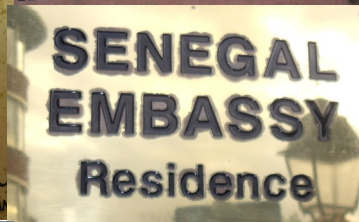
General Delegation of Palestine

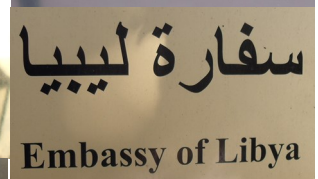
Embassy of the State of Kuwait Consulate Section

(India)

(Syrië)

Guatemala

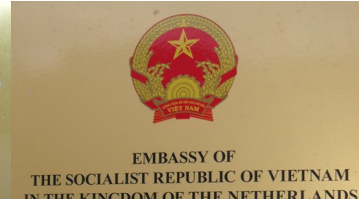
(Bulgarije)

Embassy of the Republic of Iraq The Chancery (Irak)

(Italië)

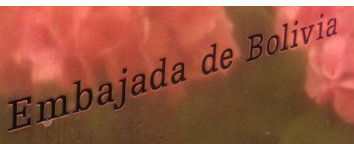
Geen Vietnamese?

EMBASSY OF TUNISIA

(Ver. Arabische Emiraten)

(Bolivia)

(Eritrea)

En bij Nigeria deugt het ook niet!

Elk - ieder

Een van onze leden had enige moeite met het woord "ieder" inplaats van "elk" en vroeg zich af of deze twee woorden niet verschillende betekenissen hebben. Voorzover ik het kan nagaan, zijn het gewoon synoniemen, verschillende woorden met gelijke betekenis, maar dat "elk" als iets vormelijker, eleganter geldt, meer geschikt voor geschreven tekst, en "ieder" als wat alledaagser, meer geschikt voor de spreektaal. Zelf spreek ik van ieder jaar, ieder mens, iedere dag. Schriftelijk zou ik mogelijk naar elk jaar, elk mens, elke dag neigen, maar zeker weet ik het niet. Wellicht heeft, als men het over een klein, beperkt aantal heeft, "elk" een zekere voorkeur.

We spreken anders dan we schrijven. Ook ik heb de neiging bij het schrijven uit twee synoniemen het meest plechtstatige te kiezen, en bij het spreken het wat minder nauw te nemen. Ik ben eens nagegaan welke er nog meer zijn, en hier volgen ze die ik heb gevonden. Links de wat plechtstatige, rechts de meer alledaagse.

elk	-	ieder	eerst	-	pas	reeds	-	al
gereed	-	klaar	slechts	-	maar	dadelijk	-	meteen
geheel	-	helemaal	spoedig	-	gauw	thans	-	nu
echter	-	maar	heden	-	vandaag	de heer	-	mijnheer
zeer	-	heel	fraai	-	mooi			

Hier staan veertien voorbeelden. Er zullen er nog wel meer zijn. Het staat een ieder vrij welke van de twee mondeling of schriftelijk te kiezen. Zelf vind ik het wel leuk om me af en toe wat hoogdravend uit te drukken. Nu al? - Thans reeds? Ik maak maar een grapje - Ik scherts slechts. Wil je voortaan asjeblijft (...) - Tracht in de toekomst (...)

Al met al: gun elk of ieder mens maar de vrijheid om zich naar eigen voorkeur uit te drukken. Dus als iemand "ieder" schrijft en niet het iets stijlvollere "elk", dan zij het zo.

T. Hoevers

Vanaf 1 januari 2014 nieuwe webstek Taalverdediging

Boze brief!

De boosheid onder onze aanhangers over het verengelsen van de jeugd op de scholen kwam tot uiting in onderstaande brief die ons kaderlid Luppo Scholtens uit het Drentse Assen (zelf leerkracht) stuurde naar "Het Dagblad van het Noorden" en die daarin werd geplaatst:

"Engels op school

'Je maakt je er met een Jantje van Leiden van af.' Het kind antwoordt: 'Maar die ken ik helemaal niet.' Onze staatssecretaris gedraagt zich wel heel erg als Flipje in Bosbessenland. Tweetaligheid leidt in Nederland op den duur tot afschaffing van het Nederlands. Kijk maar hoe dit in onze overzeese gebiedsdelen is gebeurd als Engels naast het Nederlands komt te staan. Een advies aan staatssecretaris Dekker: borg de Nederlandse taal in de grondwet, bied taalonderwijs aan als een keuzevak, laat de landstaal prevaleren boven een vreemde taal. Dekker houdt geen rekening met de taalzwakke/dyslectische kinderen. Ook zijn er veel kinderen die niets met de Engelse taal hebben. Je hoeft niet blind of doof te zijn om te zien wat het Engels nu al aan schade aanricht aan onze eigen taal'.

Nóg bozere brief

Toen ons kaderlid en leerkracht, Luppo Scholtens, enkele maanden later in "Het Dagblad van het Noorden" las dat de staatssecretaris van Onderwijs, de VVD'er Dekker, er, wat betreft de verengelsing van de schooljeugd, nog een kolenschop vol ellende bovenop wilde gooien door zijn voorstel het tweetalig basisonderwijs wettelijk mogelijk te maken en zelfs van plan was een proef met 50% les in het Engels te houden, plofte hij bijkans van woede uit elkaar en nam onmiddellijk achter zijn schrijftafel plaats om de op taalgebied boosaardige politicus van de VVD op onderstaande brief te onthalen:

"Naar aanleiding van uw voorgenomen taalbeleid / vernieuwingen binnen het (basis)onderwijs het volgende. Graag wil ik u een aantal tips/waarschuwingen geven met betrekking tot het door u gepromote tweetalig onderwijs binnen het basisonderwijs:

Veranker onze eigen taal in de grondwet (een eerdere poging door minister Ter Horst heeft dit door de val van een eerder kabinet net niet gehaald). Werp een dam op tegen verdere verengelsing van onze Nederlandse taal. Investeer in docentenopleidingen en zet de Nederlandse taal meer centraal. Zorg voor regel/wetgeving m.b.t. buitenlandse bedrijven en adverteerders. Ga net als bijv. in Frankrijk een wet (Toubon) invoeren die iedereen verplicht om te communiceren in de landstaal. Slowakije heeft ook een dergelijke wet. Laat leerlingen een taal naar eigen keuze leren. Bevorder het Nederlands in het buitenland en overzeese Nederlandse gebiedsdelen.

Hoe ziet het huidige Nederlandse taallandschap er nu uit: Een groot deel van de jeugd pretendeert alleen het Engels te beheersen. Een grote groep leerlingen met dyslexie en zwakke Nederlandse taalbeheersing. Steeds meer Engelse taalvervuiling binnen de Nederlandse taal. Engelse boeken worden gebruikt voor Nederlandse lerarenopleidingen. Een laag taalniveau van

leerlingen/studenten en docenten. Steeds meer Nederlandse bedrijven die sollicitanten verplichten Engels te spreken, bijvoorbeeld tijdens een sollicitatie. Soms al Nederlandse zinnen vermengd met Engels (niet alleen woorden). Steeds minder Nederlandse vertalingen buiten Nederland (bijv. toeristische zaken). Nieuwe (Engelse) woorden krijgen geen Nederlandse vertaling meer. Projecten/evenementen krijgen Engelse kreten/namen, ook al vinden ze alleen hier plaats. De Nederlandse jongeren (ook veel ouderen) kennen niet de geschiedenis van onze taal (meer aandacht hiervoor binnen het vak Nederlands?)

Als u zich verder in deze materie verdiept heeft, weet u ook welk lot de Nederlandse taal tegemoet gaat als u (zogenaamd eerst met een proef) tweetalig onderwijs wilt invoeren. In onze overzeese gebiedsdelen, met name in Amerika en Zuid-Afrika, is de verdringing door het Engels heel sterk geweest. Voor een mooi voorbeeld moet u zich maar eens in België verdiepen. Geachte heer Dekker, "Bezint eer ge begint" luidt een aloud spreekwoord. Anders krijgen we straks dezelfde situatie als bijv. het Gronings nu al overkomt. Het Nederlands verdwijnt en verwordt tot een huis-, tuin-, en keukentaal. Ik weet zeker dat ik niet alleen namens mijzelf spreek maar namens vele andere taalminnende Nederlanders. U gaf zelf al aan in 'WNL op zondag', niet bijzonder goed te zijn geweest in talen; waarom dan wel alle leerlingen dit opdringen in het basisonderwijs? Veel leerlingen op scholen zijn ook niet taalgevoelig. Was dit wel zo geweest, dan zou het Nederlands er nu veel beter voor staan.

Op de tweede gedenkplaat van het Nederlandse taalmonument in Burgersdorp, Zuid-Afrika, staat:

Erkend is nu de moedertaal in raad, kantoor en schoollokaal

Graag zou ik van u een toelichting willen welk beleid we kunnen verwachten in de toekomst".

Franstalige vermelding

Het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congresen (NBTC) heeft een vestiging in Brussel om de inwoners van België die een uitstap naar Nederland willen maken of daar aan een congres deel willen nemen, te voorzien van inlichtingen. Het kantoor staat aan de Louizalaan 89 en beschikt over een telefoon-aansluiting. De vermelding daarvan in de Nederlands-talige Brusselse telefoongids is echter Franstalig. Zo heeft het NBTC daarin een "Boîte Postale" (postbus) en heet de vestigingsplaats "Bruxelles". U begrijpt dat dit door de Vlamingen niet wordt aanvaard en daarom heeft Taalverdediging namens hen bij het hoofdkantoor van de NBTC in Leidschendam (prov. Zuid-Holland) geklaagd en verlangd dat deze fout in de volgende uitgave van de telefoongids wordt hersteld. Ons werd medegedeeld dat de fout door de Brusselse vestiging gemaakt is en dat daarmee over deze zaak contact zal worden opgenomen. We zijn benieuwd naar de uitkomst en kijken reikhalzend uit naar de nieuwe gids.

Twee berichten

Van ons kaderlid Kees Ruig uit Malden (provincie Gelderland) ontvingen wij onderstaande berichten:

“Taalvervuiling is van alle tijden

In het tijdschrift 'ONS AMSTERDAM' nr. 10 van oktober 2013 staat een oproepaffiche uit 1908 van de A.B.B. en Federatie S.D.A.P. met de volgende tekst: 'MEETING VAN WERKLOOZEN', Donderdag 9 April des middags 2 uur in het Paleis van Volksvlucht. Ook toen was een meeting blijkbaar indrukwekkender dan een vergadering.

Sociaal Democratische Arbeiders Partij, opgeheven in 1946.

Onderwijs in het Engels op niet-Engelstalige universiteiten

Onder deze titel heeft van 18 tot 20 juli 2013 in Reijkjavik het Nitobe-symposium plaatsgevonden. Het symposium werd georganiseerd door het Centrum voor Onderzoek en Documentatie van Internationale Taalproblemen onder auspiciën van het Instituut Arni Magnusson voor IJslandstudies, de Raad voor de IJslandse Taal en het Instituut Vigdis Finnbogadóttir voor Vreemde Talen. Het symposium werd gefinancierd door de Esperantic Studies Foundation (ESF) en Uitgeverij John Benjamins te Amsterdam. Nitobe-symposia hebben als uitgangspunt altijd taalkundig internationaal wederzijds begrip. Er namen in Reijkjavik 40 specialisten uit 23 landen deel. Geconstateerd werd dat onderwijs in het Engels momenteel op veel niet-Engelstalige universiteiten toeneemt vanwege onderlinge concurrentie en ter verhoging van het prestige.

Ook werd vastgesteld dat het verhoogde prestige zeker niet overeenkwam met verhoogd academisch niveau. Het erodeert ook de mogelijkheden van nationale en regionale wetenschapsculturen om tot lokale uitwisselingen te komen, zeker met jongeren. Bovendien werkt het discriminerend, omdat sommigen geprivilegieerd worden, terwijl anderen juist benadeeld worden. Het wordt hoog tijd andere, meertalige oplossingen te vinden. Het symposium was bedoeld ter lancering van het binnenkort verschijnende boek *English in Nordic Universities: Ideology and Practice*, geredigeerd door Anna Kristina Hultgren, Frans Gregerson en Jacob Thögerson, en uitgegeven door John Benjamins in Amsterdam".

Marnixring en FAK

Eind april sloot de algemeen voorzitter van de Marnixring een principepakkoord met de Federatie van Afrikaanse Kultuurvereniging (FAK), Zuid-Afrika, met het oog op het sluiten van een samenwerkingsakkoord, waaraan nu de laatste hand wordt gelegd.

Daarin wordt gesteld dat de raakvlakken van beide organisaties aangaande het verspreiden en behartigen van de Nederlandse taal en cultuur aanleiding zijn om de samenwerking tussen beide officieel vast te leggen. De Marnixring Internationale Serviceclub en de Federatie van Afrikaanse Kultuurvereniging komen overeen dat zij hun onderscheiden netwerken aan elkaar beschikbaar stellen. De FAK zal het centrale aanspreekpunt in Zuid-Afrika zijn voor de Marnixring, en de Marnixring zal de FAK ondersteunen bij projecten in Vlaanderen.

In Vlaanderen is de FAK voornamelijk gekend door de uitgave van haar zangbundels: Die nieuwe FAK-sangbundel maak plek vir 400 liedjies wat uitgereik is sedert die vorige uitgawe van die bundel in 1979 die lig gesien het. Vanjaar, 2012, is ook die 75ste bestaansjaar van die FAK-sangbundel en juis daarom is besluit om die wonder van Afrikaanse musiek behoorlik te vier met die uitreiking van 'n nuwe sangbundel. Die bundel sal die volle spektrum van Afrikaanse musiekgenres dek: kontemporêre musiek, luisterliedjies, volksliedjies, kinderliedjies, geestelike liedere, tradisionele liedjies, kunsmusiek en koormusiek. Die nuwe FAK-sangbundel vervang nie die ou bundel met sy bekende volksliedjies soos Aanstap rooies, My hartjie, My liefie en Sarie Marais nie. Die nuwe 2012-bundel is eerder daarop gemik om die skatkis van Afrikaanse musiek wat bewaar moet word uit te brei. Dit is daarom nog lank nie die einde van die 1979-bundel nie en dit sal steeds beskikbaar wees by uitgesoekte boekwinkels.

Erepenning 2013 Marnixring

De Marnixring heeft besloten de Erepenning 2013 toe te kennen aan mevrouw Rita Harnie. Op het ogenblik dat we dit neerschrijven moet de uitreiking nog plaatsvinden. Deze uitreiking is op 19 oktober te Brussel. Taalverdediging is natuurlijk bij deze feestelijke bijeenkomst aanwezig, niet in de laatste plaats omdat de Marnixring dan het 45-jarig jubileum viert. In onze volgende Nieuwsbrief zullen we uitgebreid verslag doen van deze bijeenkomst.

“Liberty Park” is weer “Oorlogs- en Verzetsmuseum”

In 1946 werd in het Noord-Brabantse Overloon een museum gesticht, waar men van alles te weten kon komen over het verloop van de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Het kreeg de duidelijke naam Oorlogs- en Verzetsmuseum. Honderdduizenden bezochten het terrein en staken er veel van op. In 2007 besloot de leiding van de instelling, ter gelegenheid van de overname van de verzameling van het Marshallmuseum uit Zwijndrecht (provincie Zuid-Holland), dat “Oorlogs- en Verzetsmuseum” te oubollig klonk en daarom ging zij op zoek naar een nieuwe vlotte naam. Nu kan je je afvragen wat er tegen een oubollige naam is voor een museum. Per slot van rekening is datgene wat in een museum thuishoort per definitie niet meer van deze tijd, anders stond het niet in het museum. Maar goed, er moest dus iets nieuws worden bedacht en na lang wikken en wegen koos men voor “Liberty Park”. Het gevolg was dat de stroom bezoekers opdroogde. Er kwamen nog wel wat Vrijzinnig Democraten om er hun hond ongelijnd uit te laten en hippies die er ongestoord in de vrije natuur hasj dachten te kunnen roken. Ook schijnt er een groep naturalisten langs te zijn geweest met de bedoeling om in het park, bevrijd van hun kleding, een wandeltocht te houden, maar verder bleef het angstvallig stil. Na enkele jaren vond de nieuwe directie het tijd om de bezoekersontwikkeling te bestuderen. De uitkomst was, heel verrassend, dat maar weinig mensen het verband zagen tussen de naam van het museum en het tentoongestelde. Daarom werd vorig jaar besloten om de oude naam in 2013 weer terug in te voeren. Die herinvoering is inmiddels geschied en zie: de toegangskaarten zijn niet meer aan te slepen. Heel verstandig gehandeld dus door die nieuwe directie. Er zouden meer van zulke directies moeten zijn!

Nieuwe aanhangers

Trouwe lezers, zou u eens willen nagaan alstublieft of er in uw familie-, vrienden- of kennissenkring belangstelling voor het herstel en behoud van de Nederlandse taal bestaat? Mocht dat het geval zijn, dan sturen wij aan hem of haar graag een Nieuwsbrief. Misschien wordt de aangeschrevene wel zó gegrepen door de inhoud, dat hij of zij zich als nieuwe aanhanger aanmeldt. We hebben er dan weer een taalverdediger bij en u weet het, daar kunnen er in deze tijd van barre verengelsing niet genoeg van zijn.

Bericht van taalvervuiling

We hebben nog een verzoek. Als u in uw omgeving een geval van taalvervuiling aantreft, zou u dat dan aan ons willen melden alstublieft? We zullen de vervuiler er dan op wijzen dat het niet te pas komt zoiets te doen. Bovendien zetten we de “taalviespeuk” dan te kijk in onze Nieuwsbrief en op onze nieuwe webstek. Als iemand de naam van de instelling, bijvoorbeeld een winkel, op de zoekbalk van de internetverbinding intoetst, kan het gebeuren dat er een verwijzing komt naar onze webstek, en dat vindt de taalvervuiler waarschijnlijk niet leuk.

Broodje Engels

Ons Zeeuwse kaderlid de heer Smits pakt af en toe de trein en laat zich op het station wel eens verleiden tot het nuttigen van etenswaar die aangeboden wordt in “De Kiosk”. Zijn keus viel daarbij vaak op het “Broodje Gezond”. De verpakking van dat broodje was altijd tweetalig (Nederlands en Frans), omdat deze tussendoortjes langs de ijzeren baan in Nederland, België en Frankrijk verkocht schijnen te worden. Op een kwade dag, enkele weken geleden, wilde de heer Smits zijn tanden weer eens in zo’n broodje zetten, toen hem bij het wegwerpen van de verpakking opviel dat de tekst daarop veranderd was. De Nederlands/Franse opdrukken hadden plaats gemaakt voor ENGELS! Ons hevig geschrokken kaderlid besloot de verpakking bij zich te houden en koos na de treinreis het op die verpakking vermelde telefoonnummer van de vervaardiger van de eetwaar, het in het Overijsselse Losser gevestigde Quzini. Aan de lijn meldde zich de heer Geert Kastelijn, de verantwoordelijke voor de verpakkingen van deze firma. Hij kwam voor de dag met de wel heel doorzichtige smoes dat ruimtegebrek de reden was. Er zou eigenlijk geen plaats voor de vermelding in twee talen zijn en daarom was gekozen voor GEEN van beide. Er is toen lang en diep over een oplossing voor dit ruimtetekort nagedacht en omdat er toch iets op de verpakking moest worden gedrukt, was men op de werkelijk verbluffend oorspronkelijke gedachte gekomen het er alleen maar in het Engels op te zetten. Ons kaderlid kon de bewering over het plaatsgebrek met de verpakking in de hand onmiddellijk weerleggen, er was nog veel ruimte over, maar de bestuurder van Quzini bleef erbij, in zijn ogen kon de tekst er niet meer in twee talen op. De heer Smits besloot toen maar om geen broodjes meer van Quzini af te nemen en voortaan voor onderweg een vers broodje bij de bakker te kopen en dat zelf gezond te beleggen, nèt zo lekker en véél goedkoper.

Het telefoonnummer van Quzini is: 0800-00749464.

COLOFON

Redactieadres: Stichting Taalverdediging
Postbus 71827 1008 EA Amsterdam

E-post: info@taalverdediging.nl

Webstek: <http://www.taalverdediging.nl>

Bestuur:

voorzitter M. Bas, secretaris T. Hoevers, penningmeester
D.S.P. Mantione, leden A. Braamkolk en M.C. Heitmeier

Bankrekening Nederland: 741 28 61 te Eindhoven (NL)
Bankrekening Vlaanderen: KBC Hamont
733-0128072-62 "inzake Taalverdediging"

Het begunstigersbedrag is vanaf € 12,- per jaar
U ontvangt dan tevens onze nieuwsbrief

**Giften zijn voor Nederlandse ingezetenen
aftrekbaar bij de belasting. De Stichting is
erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling**

ISSN: 2211-5013

Stichting Taalverdediging
ontvangt geen overheidssubsidie